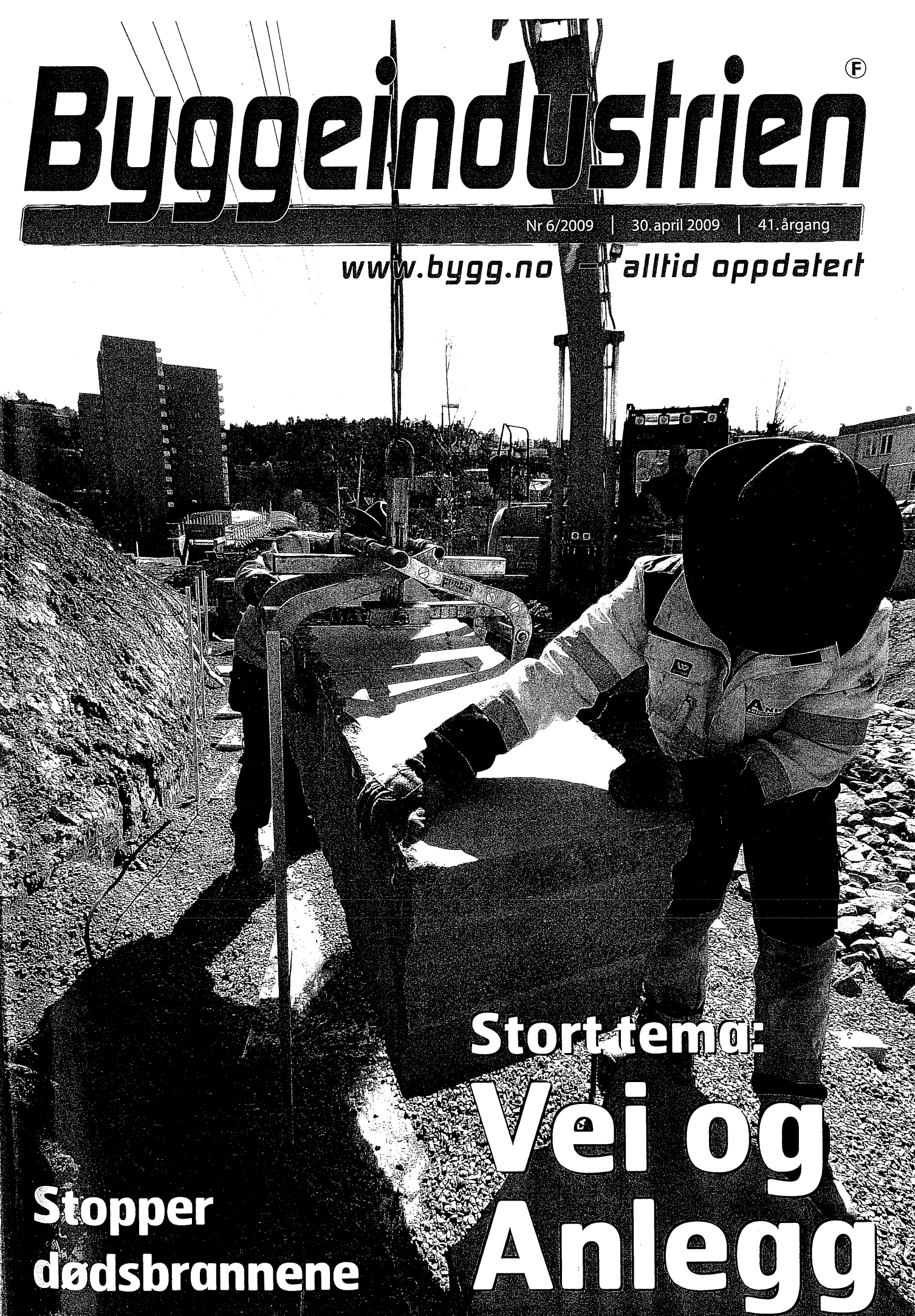

Byggeindustrien®

Nr 6/2009 | 30. april 2009 | 41. årgang

www.bygg.no — alltid oppdatert

Stort tema:

Vei og Anlegg

**Stopper
dødsbrannene**

Stopper dødsbrannene

Du har sett dramatiske scener på TV hvor mennesker så vidt har reddet seg ut ofte bare iført undertøy. Ulykkelige mennesker står frem etter å ha mistet hjem og eiendeler. Bare i fjor ble den dystre fasiten 84 tragiske dødsfall. Byggenæringen kan stoppe dødsbrannene med sprinkling.

Jan-Gunnar Fjeldstad
jgf@bygg.no

■ Daglig leder Vigdis Eidan i brannkonsulentfirmaet BrannSafe AS på Romerike kommer med følgende kraftsalve: – Vi får ikke bukt med disse dødsbrannene før sprinkling er blitt vanlig i norske boliger.

Først må vi få et påbud om bolig-sprinkling for særlig utsatte grupper som omsorgs- og eldreboliger, boliger med universell utforming, PU-boliger, asylmottak og andre særlig tilrettelagte boliger. Det er gjort en politisk beslutning om at disse gruppene skal ut av institusjonene og få en normalisert bosituasjon. Så må man også sørge for at de får en tilsvarende brannsikkerhet. Når man ser dagens brannstatistikk om nye grupper og stadig flere eldre mennesker som bor hjemme i egen leilighet, burde det være klart at boligsprinkling må inn i norsk regelverk og byggeskikk, fremholder hun og legger til:

– Når denne teknologien først er blitt alminnelig og dermed også billigere, kan man håpe på at denne type brannsikring også vandrer inn i alminnelig boligbygging. For her er

også de materielle tap som følge av brann betydelige.

Hun har blant annet fått støtte fra Oslos brannsjef som til media har uttrykt at han ønsker en fullsprinklet by.

Bakgrunnen er alle de alvorlige boligbrannene den siste tiden som toppet seg med 84 tragiske dødsfall i fjor som er på linje med rekordåret 1987. I ettertid blir det ofte konkludert med at sprinkling ville gitt et helt annet utfall.

– Vi kan ikke sitte rolig og se på denne statistikken når vi har tilgjengelig tiltak som vi vet fungerer. Nå må det handles, fremholder Eidan som kan opplyse at det ikke er registrert omkomne i brann i sprinklede bygg i Norge. Og i følge Opplysningskontoret for sprinkleranlegg har 100 års erfaring fra hele verden vist at 97 prosent av alle branner slukkes eller kontrolleres i bygninger hvor sprinkleranlegg er installert.

Personlig sikkerhet

Hun påpeker at det fra sikkerhetsbransjen og forsikringsselskapene har vært jobbet lenge og hardt mot publikum med å få montert røyk-

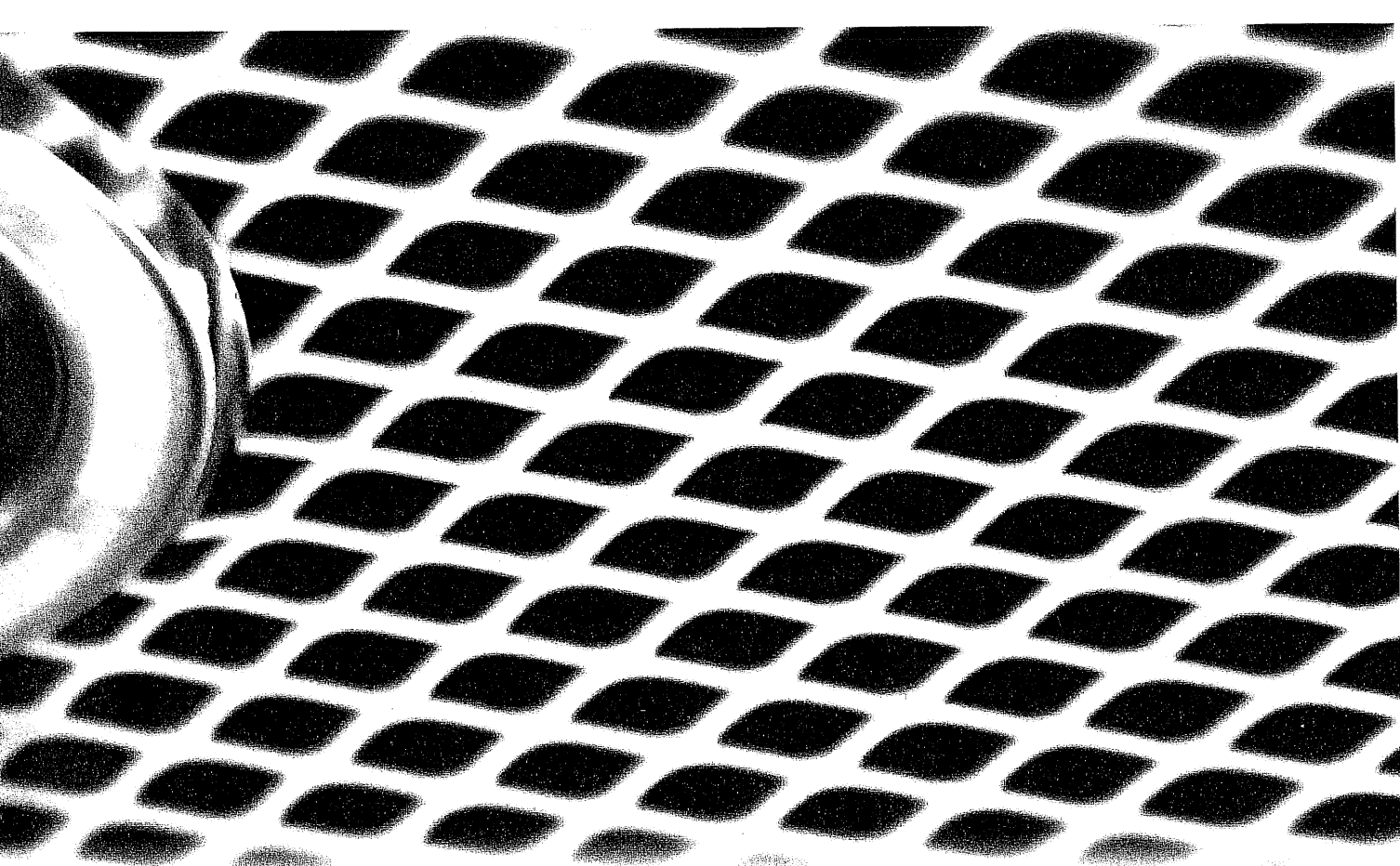

SPRINKLES. Sameiet Nordbytunet på Jessheim har etter en brann bestemt seg for å installere sprinkling ved gjenoppbyggingen etter råd fra Vigdis Eidan i BrannSafe.

varslere og oppkoblede varslingsanlegg, mens hun konstaterer at sprinklingsbransjen har vært helt fraværende på denne fronten.

– Varslingsanlegg slukker ikke branner. Og for meg er det helt uforståelig at ikke folk etterspør sprinkleranlegg når det på andre områder investeres store summer i komfort og sikkerhet. Eksempelvis

har økt bruk av stearinlys ført til at norske hjem ser ut som katolske messer, og mange hjem er overfylt med ting og tang. Brannbelastningen i norske hjem har økt enormt i løpet av etterkrigstiden. Jeg hadde forventet økt marked for sprinkleranlegg for ikke minst å sikre barn og umistelige verdier, sier Eidan og påpeker at et sprinkleranlegg er en

brannmann på vakt 24 timer i døgnnet.

Hos boligbyggere og boligmejlere i sitt marked på Romerike har hun møtt lite forståelse og stort sett talt for døve ører. Særlig er hun både overrasket og skuffet over at en boligblokk med 16 små leiligheter på Nannestad, som nå gjenoppbygges etter en dramatisk brann i september i fjor, ikke blir sprinklet. Det ansees som flaks at ingen liv gikk tapt da blokken, som ikke hadde store byggefeil, brant fullstendig ned i løpet av kort tid. Selv om Statens bygningstekniske etat i sin rapport anbefalte sprinkling, sa forsikringsselskapet nei og valgte heller å satse på byggetekniske sikkerhetsløsninger.

Gjennomslag

Men Eidan har også fått gjennomslag for at sprinkleranlegg er hensiktsmessig for boliger. Det store nye boligkomplekst Jessheim Hageby er sprinklet etter at BrannSafe nådde frem overfor entreprenøren Ø.M. Fjeld. Her var det utslagsgivende at man med sprinkling klarte seg med ett trapperom som kom inn

som alternativ løsning i veiledningen i 2007.

Nylig brant det i Nordbytnet boligsameie nær Jessheim. Her ble to leiligheter over to etasjer brannskadet samt to leiligheter vannskadet etter at det tok fyr i en vaskemaskin som ga rask brannutvikling. I ettertid er sameiet etter grundig evaluering kommet til at det skal installeres sprinkling ved gjenoppbyggingen.

Et annet eksempel er Romerike folkehøgskole der undervisningsbygget for noen år siden fikk montert sprinkleranlegg. Etter en brann konkluderte brannsjefen med at elevene ikke hadde hatt noen skole å gå til dersom bygget ikke hadde vært sprinklet.

Seiglivede myter

Eidan er opptatt av å ta livet av noen seiglivede myter om sprinkling.

– Det er ikke slik at alle sprinklerhodene begynner å pøse ut vann som man kan få inntrykk av på amerikanske katastrofefilmer. I en brannsituasjon vil sprinklerhodene løses ut ett og ett der det brenner og kontrollere eller slokke brannen.

Det renner riktignok ut 60-80 liter vann i minuttet, men sammenlignet med brannvesenets slukkevanng og omfanget av materielle skader, er det et enkelt valg, sier hun og opplyser at i over 95 prosent av tilfellene hvor sprinkleranlegg utløses, så er det faktisk brann.

Et sprinkleranlegg koster om lag 30.000 kroner for en leilighet på 60-70 kvadratmeter eller gir et gjennomsnittlig utslag på kvadratmeterprisen på ca 350 kroner.

– Dette er ikke mer enn en kunde glatt bruker i tillegg på kjøkken eller på et mer eksklusivt gulvbelegg, kommenterer Eidan.

Anleggene er heller ikke skjemmende. I nybygg vil de kunne bygges helt skjult også for sprinklerhodet. Og i en eksisterende bygning vil et erfarent sprinklerfirma kunne utføre jobben på en pen måte. Sprinkleranlegg er heller ikke ømfintlig overfor uvøren oppførsel. Vannet utløses først etter at en flamme har varmet opp dysen til ca 70 grader. Hærverk på sprinkleranlegg er det vanskelig å gardere seg mot, men tilfeller av dette er sjeldent.

Nordisk standard

BrannSafe har store forhåpninger til en kommende nordisk standard for sprinkling som ventelig vil foreligge til sommeren.

– Den vil gi føringer for utførelsen og gi økt oppmerksomhet for løsningen, kommenterer Eidan som dessuten påpeker at så vel BE som DSB (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap) nå gir klarere anbefalinger om at omsorgsboliger bør sprinkles.

BrannSafe, som holder til på Jessheim, ble etablert i 1995 og omdannet til aksjeselskap i 1997. Selskapet har med sine tre ansatte opparbeidet seg en solid posisjon på Romerike med brannteknisk ingeniørrådgivning innen byggenæringen med så vel private som offentlige kunder samt med generell brannforebyggende opplysningsvirksomhet. Vigdis Eidan som er daglig og faglig leder, har lang fartstid innen brannteknisk rådgivning med blant annet erfaring fra Norsk Brannvernforening. ■

Mer om sprinkling på side 10...

► ISY ►

Markedsledende IT-løsninger for prosjektering, bygging og forvaltning

Mer enn 10.000 brukere innen bygg & anlegg

Les mer på www.isy.no

Norconsult
Informasjonssystemer

Vil lovfeste

Landsmøtet Arbeiderpartiet går inn for å lovfeste retten til lærlingplass. Arbeiderpartiet vil øke antallet lærlingplasser i både offentlig og privat sektor, blant annet ved å lovfeste rett til lærlingplass. Landsmøtet sluttet seg med stort flertall til et benkeforslag fra Christoffer Perreau fra Sør-Trøndelag. SV har tidligere gått inn for det samme.

Billigere tømmer

Tømmeret gikk ned med 11 prosent første kvartal i år sammenliknet med samme kvartal i fjor. Gjennomsnittlig tømmerpris var samtidig 82 kroner lavere enn i tilsvarende kvartal i 2008, viser nye tall fra SSB. Det ble hogd 1,9 millioner kubikkmeter tømmer for salg i første kvartal i år. Det er 250 000 kubikkmeter mindre sammenliknet med samme kvartal i fjor.

Stortingsmelding?

Frp har fremmet et privat lovforslag om en ny stortingsmelding om byggenæringen som ligger til behandling i næringskomiteen på Stortinget. Elisabeth Røbekk Nørve (H) er oppnevnt som saksordfører. Utfra de signalene politikere fra alle partier kom med på Byggedagene 2009, burde de samme partiene følge opp på Stortinget slik at det blir flertall for å lage en ny melding.

Bred enighet om mer sprinkling

Bred enighet om at sprinkling er et effektivt virkemiddel mot dødsbranner. Flere boliger vil få påbud om sprinkling på grunn av innføring av universell utforming. Men økonomi vil sette begrensninger særlig ved installering i eksisterende boligbebyggelse.

■ – Det er ingen uenighet om at sprinkling er det beste virkemiddelet for å få ned antall dødsbranner. Dessuten vil tiltaket kunne redusere de materielle skadene hvor forsikringsutbetalingene etter boligbranner er betydelige og dobbelt så høye som i Sverige, sier senioringeniør Vidar Stenstad i Statens bygnings-tekniske etat (BE).

Mer sprinkling

Han opplyser at i forbindelse med utarbeidelse av ny teknisk forskrift som kommer på høring i løpet av mai, vil det som kommunalministeren har varslet bli påbud om sprinkling av boliger for spesielt utsatte grupper med nedsatt funksjonsevne som betyr omsorgsboliger og sykehjem samt sykehus.

– Men på grunn av innføringen av universell utforming som betyr at folk kan bli boende lenger i sin bolig, vil det også bli vurdert om man skal gå lenger. Vi vet ikke hvor dette vil ende politisk da det er snakk om betydelige kostnader, fremholder Stenstad som opplyser at i følge analyser BE har fått utarbeidet, er det kun lønnsomt ut fra en kost/nytte-betraktning å sprinkle boliger for utsatte grupper med nedsatt funksjonsevne.

Stenstad kan videre opplyse at i forbindelse med det pågående arbeidet med å utarbeide et nytt nordisk regelverk for sprinkling, som BE sammen med den norske sprinklerbransjen er initiativtaker til, er det også satt i gang et tilleggsprosjekt som skal se på såkalte tekniske bytter. Det er her snakk om å finne frem

Hildegunn Bjerke i FNH: Unisont positiv.

til tiltak som det kan spares på hvis eksempelvis en bolig sprinkles.

– Det vil være lettere å kunne påby sprinkling hvis man kan spare inn penger på andre områder, kommenterer han.

Godt sikringstiltak

Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH) mener også at sprinkler er et svært godt sikringstiltak i alle typer bygg for å sikre liv og verdier. Forsikringsnæringen er unisont positiv til sprinkleranlegg og gir bidrag til mange forebyggende og informative prosjekter knyttet til sprinkler.

Hildegunn Bjerke som er fagsjef brann i FNH opplyser at forsikringstakeren normalt vil oppleve en lavere premie når bygget er sikret med sprinkler.

Vidar Stenstad i BE: Varsler mer sprinkling.

– Når et bygg skal oppføres igjen etter en brannskade, er det ikke opp til forsikringsselskapet å pålegge krav om sprinkleranlegg i bygningens dersom det ikke er et offentlig krav. Det er offentlige myndigheter som må på banen og kreve sprinkleranlegg i flere typer bygg som for eksempel omsorgsboliger og tilsvarende, fremholder hun.

Forsikringsnæringen, via Forsikrings-selskapenes Godkjennelsesnevnd (FG), gjennomfører en ordning som sikrer at sprinkleranlegget blir planlagt, installert og kontrollert av kompetente sprinklerforetak. Man oppfordrer derfor publikum til å velge et FG-godkjent foretak til sprinklerjobben.

Ønsker utredning

– De fleste brannene oppstår i eldre

Per Jæger hos Boligprodusentene: Ønsker utredning

boliger. Derfor fjerner man ikke dødsbranner ved å påby sprinkling i nye boliger som dessuten vil utgjøre en liten ubetydelig andel av den totale boligmassen, sier adm. direktør Per Jæger i Boligprodusentenes Forening.

– Vi ønsker å levere sikre hus. Derfor er boligbyggere og prosjekterende opptatt av brannsikkerhet, fremholder Jæger som før det innføres krav om sprinkling, først vil ha utredet ulike tiltak for brannsikring ut fra kost/nytte-vurderinger.

– Det er mange problemstillinger knyttet til de ulike tiltakene som må gjennomanalyseres først, påpeker Jæger som mener det er helt nødvendig at det samtidig også utredes tiltak for å stoppe dødsbrannene i eksisterende bebyggelse. ■